

TOIMINTALINJA

Yhteydenottajien ja perheiden kohtaamiseen
Hyväksytty 6.6.2020

1. TAVOITTEET.....	1
2. PERIAATTEET	1
3. PROSESSI	2
4. TOIVON TALON ROOLI.....	3
5. VERTAISEN ROOLI.....	3
6. MISSÄ AUTTAMISEN RAJAT MENEVÄT?	4
7. TUKIRAHASTON MAHDOLLISUUDET	4

1. Tavoitteet

Yhdistyksen koko toiminnan tavoitteena on, että (a) kaapatut lapset saadaan mahdollisimman pian palautettua vakinaiseen asuinmaahansa, (b) mahdollisimman moni lapsikaappausuhka saadaan poistettua ja lapsikaappaus estettyä, (c) vaikeissa kansainvälisissä huoltokiistoissa vanhemmat löytävät ratkaisun ilman lapsikaappausta tai sen uhkaa tai toisen vanhemman vieraannuttamista sekä (D) kyseisissä tilanteissa elävät perheet saavat tukea ja neuvoja.

Kaapatun lapsen palattua vakinaiseen asuinmaahansa, pahimman lapsikaappausuhan tultua torjuttuksi ja mahdollisen vieraannuttamistilanteen korjaamisen jälkeen tavoitteena on auttaa vanhempaa löytämään ja hyväksymään se yhteistyövanhemmuuden muoto, joka kyseisessä perheessä on mahdollinen samalla turvaten lapsi. Yhteydenottajia tuetaan kuulemaan ja näkemään lapsen tarpeet ja näin tuetaan vanhemmuutta ja erottamaan oma erotuska vanhemmuudesta.

Lopullinen tavoite on, että yhteydenottaja ja kriisiperhe voimaantuvat ja joko tulevat mukaan yhdistyksen toimintaan vertaistukijana tai muuna vapaaehtoisena tai voivat todeta avun ja tuen saamisen tarpeen poistuneen ja jatkavat elämäänsä ilman kriisiä.

Vaikka käytännön neuvonta ja tuki kohdistuu yleensä ensisijaisesti vanhempaan tai muuhun aikuiseseen yhteydenottajaan, on kaiken toiminnan taustalla aina lapsi, jonka tarpeista ja edusta yhteydenottajaa muistutetaan ja johon keskustelut pyritään ohjaamaan.

Asiakasperheitä autetaan myös lisäämällä em. tilanteisiin liittyvää tutkimustyötä esimerkiksi ohjaamalla opinnäytetöitä.

2. Periaatteet

Yhdistyksen strategian mukaiset arvot johtavat myös auttamisen periaatteita. Näitä ovat

1. Toivo: Rankassakin elämäntilanteessa piilee toivo.
2. Turvallisuus: Lapsella on oikeus olla turvallisesti yhteydessä molempiin vanhempiinsa ja olla joutumatta lapsikaappauksen, muun väkivallan tai vainon kohteeksi. Turvattu vanhemmuus on luottamusta. Turvallisessa vanhemmuudessa suhde lapseen säilyy tilanteesta riippumatta.

TOIMINTALINJA

Yhteydenottajien ja perheiden kohtaamiseen

Hyväksytty 6.6.2020

3. Myötätuntoinen kohtaaminen: Meihin yhteyttä ottava saa neuvoja ja tukea tilannettaan ymmärtäen ja ratkaisujaan kunnioittaen.
4. Lapsen ääni: Lasta ei pidä vain kuulla vaan myös kuunnella hänen kokemuksiaan ja tunteitaan arvostaen.
5. Luottamuksellisuus: voimme luottaa työntekijöiden ja vapaaehtoisten vaitioloon ja siihen, että jokaisen omia ratkaisuja kunnioitetaan.

Yhteydenottajalle tarjotaan tukea ja neuvoja yllä mainittujen tavoitteiden mukaisesti riippumatta hänen sukupuolestaan, kansalaisuudestaan tai taustastaan, uskonnostaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan, iästään tai suhteestaan kaapattuun tai kaappausuhan alla elävään lapseen.

3. Prosessi

Ensimmäisessä yhteydenotossa vastataan selkeästi vanhemman kysymykseen, kerrotaan, mistä vastauksen löytää tai luvataan selvittää asia ja palata siihen mahdollisimman pian. Samalla pyritään kartoittamaan kokonaistilanne ja vanhemman tarve ja halu tukihenkilöön tai tukihenkilöihin eli vertaisiin tai halustaan liittyä johonkin verkkokeskusteluryhmään. Vanhemmalle kerrotaan, että hän voi aina neuvoja kaivatessaan ottaa yhteyttä Toivon Taloon.

Yhteydenottajalle kerrotaan yhdistyksen tarjoamasta tuesta, sekä verkkoauttamisesta että vertais-toiminnasta, ja hän saa haluamansa kaltaista tukea myös silloin, kun haluaa olla pääasiassa yhteydessä Toivon Taloon. Vanhempaa kannustetaan osallistumaan yhdistyksen tilaisuuksiin ja löytämään tukea myös sitä kautta.

Ensimmäisissä yhteydenpidoissa on tärkeintä se, että vanhempi kokee tulevansa kuulluksi ja ymmärretyksi eikä hänen hätäänsä ja kokemuksiaan vähätellä tai aliarvioida. Myöhemmin, tilanteen mukaan, alkaa kannustus yhteistyövanhemmuuteen ja aletaan nostaa esiin lapsen oikeuksia ja tarpeita, solidaarisuutta molempia vanhempiaan kohtaan.

Mikäli perheessä ei ole ollut vakavaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa eikä esimerkiksi lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä, kannustetaan vanhempaa sovitteluun toisen vanhemman kanssa. Jos lapsi on kaapattu Haagin sopimuksen ulkopuoliseen maahan, on sovittelu usein ainoa tapa saada lapsi takaisin.

Kun tilanne on rauhoittunut ja yhteydenottaja on itse kypsä siihen, voidaan häntä kysyä vertaiseksi jollekin toiselle vastaavassa tilanteessa olevalle. Myös yhteydenottaja, jonka omaa tai lähipiirin lasta ei ole palautettu toipuu hiljalleen ja on arvokas tuki toiselle yhteydenottajalle tai muussa yhdistyksen vapaaehtoistyössä.

Kaikessa tässä on osoitettava suurta herkkyyttä yhteydenottajan tarpeille ja muistettava jokaisen olevan oma yksilönsä, joka etenee omaa tahtiaan. Tarvittaessa häntä kehoitetaan hienovaraisesti ottamaan yhteyttä psykologiin, perheneuvolaan tai muuhun ammattimaiseen auttajatahoon. Myös muiden tahojen, kuten eri yhdistysten palveluista kerrotaan tarvittaessa.

Olemme rehellisiä yhteydenottajaa kohtaan. Jos lapsi on kaapattu sellaiseen maahan, josta häntä on vaikea saada takaisin, se kerrotaan yhteydenottajalle. Samalla kerrotaan myös hyvistä kokemuksista. Kaappausuhka- ja huoltokiihistilanteissa kerrotaan rehellisesti, minkälaisia kokemuksia van-

TOIMINTALINJA

Yhteydenottajien ja perheiden kohtaamiseen

Hyväksytty 6.6.2020

hemmillä on lastensuojelusta, poliisista ja oikeudenkäynneistä, niin hyvät kuin huonot. Näin autamme yhteydenottajaa kartoittamaan todellinen tilanne, sen valo- ja varjopuolet.

Kaappausuhan arvioinnissa apuna on riskikriteeristö, joka löytyy muun muassa yhdistyksen Internetsivuilta.

Jos yhdistyksen johonkin tilaisuuteen on rajoitettu osallistujamäärä, niin ensimmäisellä sijalla ovat ne, jotka eivät ole aiemmin olleet vastaavassa tapahtumassa. Toisella sijalla ovat vertaistaan tai tuetavaansa tapaamaan tulevat. Arpa ratkaisee, jos on enemmän tulijoita. Osallistujista ei lähetetä etukäteistietoa edes toisille osallistujille. Näistä tilaisuuksista (esimerkiksi voimaantumisviikonloput ja tuettu loma) ei anneta yksityiskohtaista tietoa kohdeperheiden ulkopuolelle ennen tilaisuutta.

Joskus ottavat molemmat vanhemmat yhteyttä toisistaan tietämättä. Silloin kiinnitetään erityistä huomiota luottamuksellisuuteen ja tasavertaisuuteen. Yllä mainitut periaatteet ja prosessit koskevat heitä molempia. Tämä on vaikeaa silloin, kun heidän kanssaan työskentelee vain yksi henkilö, joten mahdollisuuksien mukaan myöhemmin yhteyttä ottanut ohjataan jonkun toisen tahon luo eikä kummallekaan yhteydenottajalle kerrota toisen yhteydenotosta. Heille etsitään omat vertaiset, jotka eivät saa tietää toisen vanhemman yhteydenotosta ja vertaisesta.

Toiminnanjohtaja voi kirjoittaa yhdistyksen nimissä yleisiä lausuntoja eri tahoille yhteydenottajan pyynnöstä muistaen, että yhdistyksessä ei välttämättä tunneta perheen kokonaistilannetta eli ei ole kuultu molempia osapuolia.

Yhdistys ei ota julkisesti kantaa yksittäisen yhteydenottajan asioissa, mutta voi kommentoida yleisesti jotain tilannetta, oikeudenpäättöstä tai muuta julkista asiaa.

4. Toivon Talon rooli

Toivon Talon pääasialliset tehtävät ovat neuvojen ja kokemusten jakaminen ja vertaistuen koordinointi. Käytännössä kaikki neuvontatilanteetkin ovat aina myös tuen antamista, yhteydenottajaa kuullaan kokonaisvaltaisesti ja autetaan myös henkisesti.

Kun yhteydenottaja on päässyt vertaistuen piiriin, on Toivon Talon rooli vähäisempi. Sinne kehoitetaan ottamaan yhteyttä neuvojen tarpeessa. Yhteydenottajaa ei kuitenkaan torjuta, vaikka hän jatkossakin olisi yhteydessä Toivon Taloon tuen saamiseksi. Häntä vain muistutetaan vertaisesta ja tämän puoleen kääntymisestä.

Toivon Talon työntekijöiden tehtävä on arvioida kunkin vapaaehtoisen kykyä ryhtyä vertaiseksi ja joko pyytää tätä mukaan vertaistoimintaan tai kehottaa jotakuta vertaista pitämään taukoa oman vaikeutuneen tilanteensa ajaksi. Tässä otetaan huomioon myös vertaisesta saatu palaute.

5. Vertaisen rooli

Yhdistyksen piirissä toimivan vertaisen tärkein rooli on olla ihminen ihmiselle. Hänen tehtävänsä on kuunnella, kuulla ja tukea oman kokemuksensa pohjalta muistaen yllä mainitut tavoitteet ja periaatteet. Vertaisen ei tarvitse perehtyä kaapatun lapsen palauttamiseen, lapsikaappauksen ehkäisyyn tai huoltokiistan ja vieraannuttamisen eri kiemuroihin, vaan hän on asiantuntija omassa tilanteessaan ja

TOIMINTALINJA

Yhteydenottajien ja perheiden kohtaamiseen

Hyväksytty 6.6.2020

tukee saamansa kokemuksen pohjalta, toki omaa mahdollista asiantuntemustaan hyväksi käyttäen. Vertainen voi aina pyytää tuettavaansa ottamaan asiakysymyksissä yhteyttä Toivon Taloon.

Uuden tukisuhteen alussa vertaiselta kysytään aina erikseen hänen sen hetkistä tilannettaan ja mahdollisuuttaan ottaa uusi tuettava. Vaikeimmissa kriiseissä oleville yhteydenottajille pyritään löytämään kaksi vertaista, jotka voivat toimia parina. Vertaiset saavat tukea toisistaan myös yhdistyksen järjestämässä koulutus- ja virkistystapaamisissa.

Jos jokin vertaissuhde ei toimi tai vertainen kokee riittämättömyyttä tai väsymystä, hän voi aina ottaa yhteyttä myös Toivon Taloon tuen saamiseksi itselleen tai vertaissuhteen purkamiseksi.

Vertaisilla on oma Facebook-ryhmänsä keskusteluun ja tiedonjakoon, mutta siellä ei käsitellä yksittäisen yhteydenottajan asioita. Vertaiset saavat muutaman kerran vuodessa sähköisen vertaispostin.

Yllä oleva pätee myös silloin, kun suhde syntyy yhdistyksen tilaisuuksissa, Facebookissa tai satunnaisessa tapaamisessa.

6. Missä auttamisen rajat menevät?

Kaikessa auttamisessa lähdetään siitä, että yhteydenottajan kokemus ja hätä ovat aitoja, vaikka hän ei pystyisikään antamaan viranomaisten vaatimia konkreettisia esimerkkejä. Me uskomme myös ”mutuun” (musta tuntuu...). Auttamisella ja tukemisella on kuitenkin joitakin rajoja. Tuemme ensisijaisesti yhteistyövanhemmuuteen viranomaispäätöksiä noudattaen.

Lapsikaappaustilanteessa vanhemman mieleen nousee usein mitä mielikuvituksellisimpia ajatuksia lapsen palauttamistavoiksi. Mielikuvitus saakin lentää ja nämä ajatukset antavat usein voimia jaksaa odottaa lapsen palaamista. Emme kuitenkaan tue vanhempaa toimimaan omavaltaisesti, vaan kehotamme häntä kärsivällisyyteen ja odottamaan viranomaisten toimia ja neuvottelemaan toisen vanhemman kanssa. Jos vanhempi kuitenkin päätyy hankkimaan lapsensa takaisin omavaltaisesti esimerkiksi maasta, joka ei kuulu Haagin lapsikaappaus sopimukseen, hän saa tarvitsemansa henkisen tuen myös tämän toimen jälkeen.

Myös kaappausuhkatilanteissa ja huoltokiistoissa pitäydymme viranomaispäätöksissä ja kehotamme yhteydenottajaa noudattamaan niitä ja tehtyjä sopimuksia ja vaikuttamaan niihin yleisesti hyväksytyllä tavalla. Yhteydenottajan ajatukset eivät muuten vaikuta tukeemme mutta tukea päätösten rikkomiseen, omavaltaiseen käytökseen, vieraannuttamiseen tai lapsikaappaukseen meiltä ei saa ja teemme tämän selväksi tuketilanteissa.

Toivon Talon henkilökunta tai vertainen voi lähteä yhteydenottajan tueksi erilaisiin tapaamisiin esimerkiksi tekemään rikosilmoitusta, tapaamaan sosiaalityöntekijöitä tai oikeudenkäyntiin. Tätä ei kuitenkaan voida luvata kenellekään vähäisten resurssien ja pitkien etäisyyksien vuoksi.

7. Tukirahaston mahdollisuudet

Kaapatut Lapset ry:n lasten tukirahasto antaa taloudellista tukea niille vaikeiden huoltokiistojen kohteena ulkomailla oleville lapsille, joiden asuinpaikka sijaitsee Suomessa, tai joilla on sukulaisuussuhde Suomessa vakituisesti asuvaan vanhempaan tai suomalaisvanhempaan. Tukirahaston

TOIMINTALINJA
Yhteydenottajien ja perheiden kohtaamiseen
Hyväksytty 6.6.2020

tavoitteena on edesauttaa ulkomailla käytyjen huoltokiistojen viiveetöntä ratkaisemista ja lasten ripeää palauttamista.

Tukirahasto jakaa tukea hakemusten perusteella varojensa mukaan. Tukipäätökset tekee yhdistyksen hallitus. Tukirahaston varainhankintaa varten perustetaan oma työryhmänsä, mutta jokaisen kynnelle kykenevän panos varojen kartuttamiseen on tärkeä.